

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/340
KARAR NO : 2021/345
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1-Z.H. Ve di .
Davalılar : anhurfa Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı
Vekili : Av. . K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkili Z.H.'nin sevk ve idaresindeki 63 ... 1525 plakalı araç ile Abdulkadir Bulvarı üzerinde; (ikinci 35metre yol) anmar Market istikametinden Orman letme Genel Müdürlü ü istikametine do ru seyir halindeyken, Çiftler sitesi önüne geldi inde yolun e imli, virajlı, ıslak ve kaygan olması nedeniyle aracının direksiyon hakimiyetini kaybederek yolun gidi e göre sa nda bulunan kaldırıma çıkarak siteye ait 25 cm. yüksekli indeki istinat duvarı üzerinde bulunan tel çitlere çarparak, sitenin otoparkında park halindeki araçların üzerine dü mesi sonucu maddi hasarlı ve yaralanmalı trafik kazası meydana geldi ini, müvekkilinin a ır yaralandı ını ve aracın pert total hale geldi ini; kazanın olu masında, yolun durumuna göre uyarıcı levha koymayan, bariyer sistemi kurmayan davalı idarenin kusur ve sorumlulu unun bulundu unu ifade ederek; aracı kullanan müvekkili ile araçta yolcu olarak bulunan di er müvekkillerinin u radıkları zararlara kar ılıklı toplam 82.500 TL maddi ve manevi tazminatın faiziyle birlikte tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A V U R U S Ü R E C

A. Adli Yargıda

2. anhurfa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2019 tarihli ve E.2019/463, K.2019/649 sayılı kararı ile, HMK'nın 114/1-6 ve 115/2 maddeleri gere ince davanın, yargı

yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmi , bu karar kesinle mi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"Anayasa'nın 125/1. fıkrası uyarınca idarenin her türlü eylem ve i lemlerine kar ı yargı yolu açıktır. 2577 Sayılı YUK 2-b bendinde ise, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan ihlal edilenler tarafından idari yargı yerinde tam yargı davası açabilece i hüküm altına alınmı tır.

Davalı idarenin sorumluluk alanında bulunan yol üzerindeki yapım, bakım ve onarımı sırasında alınması gerekli tedbirlerin alınmaması di er bir ifadeyle yeterli trafik ve güvenlik i aretlemesi yapılmaması nedeniyle do an zararın tazmini nedeniyle uyu mazlık konusu olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütüp yürütülmedi ini, hizmet kusuru veya idarenin sorumlulu unu gerektiren bir husus olup olmadı ının tespitinde idare hukuku kurallarının uygulanması gerekir.

Davacı, davalı idarece kaza riskini önleyecek gerekli tertibatlardan olan bariyer sisteminin kurulu olmadı ını, uyarı levhalarının bulunmadı ından kaynaklı hizmet kusuru nedeniyle dava etmi tir. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi de ildirler. Kamu tüzel ki ilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında olu an zararlar, niteli i itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak dari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. (11.02.1959 günü ve 17/15 sayılı Yargıtay çtihadı Birle tirme Kararı, Hukuk Genel Kurulu'nun 04/11/2015 tarih 2015/17-86 Esas. 2015/2364 Karar sayılı kararı, Yargıtay HGK'nun 04/11/2015 tarih 2015/17-731 E - 2015/2366 K sayılı kararı, Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2016/20027 E, 2017/10840 K sayılı kararı, 2015/2294 E, 2017/8692 K. 2017/137 E, 2017/6985 K sayılı kararları ve benzer yöndeki birçok içtihadı)

Görev kuralları kamu düzenine ili kin olup, mahkemece kendili inden (re'sen) dikkate alınması zorunludur.

Somut olayda, açılan davada uyu mazlı ın anlıurfa Büyük ehir Belediyesi yönünden idari yargı yerinde tam yargı davası ile çözümlenmesi gerekti inden, davaya bakma görevi idari yargıya ait oldu undan..."

3. Davacılar vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. **anlıurfa 2. dare Mahkemesinin 14/02/2020 tarihli ve E.2019/1407, K.2020/156 sayılı kararı ile**, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi hükmüne, ayrıca bu maddenin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birli iyle reddetti i 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verildikten sonra; uyu mazlı ın görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli gerekçesiyle davanın 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar verilmi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle

ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır."

5. Bu karara kar ı istinaf yoluna ba vurulması üzerine Gaziantep Bölge dare Mahkemesi Dördüncü dari Dava Dairesinin 16/12/2020 tarihli ve E.2020/2731, K.2020/5483 sayılı kararı ile, anlıurfa 2. dare Mahkemesi'nce verilen 14/02/2020 tarihli ve E.2019/1407, K.2020/156 sayılı kararın hukuka uygun bulundu u gerekçesiyle, istinaf ba vurusunun reddine, 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 6. fıkrası uyarınca kesin olarak karar verilmi tir.

6. Davacılar vekili, adli ve idari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle olu tu u öne sürülen olumsuz görev uyu mazlı ının giderilmesi istemiyle ba vuruda bulunmu tur.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "Kapsam" ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu kanunun karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

8. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı ıklı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u ifade edilmi tir.

9. 2918 sayılı Kanun'un "Karayolu trafik güvenli i" ba lıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu ların, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmi tir.

10. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesi öyledir:

" leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dahil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilir i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir"

11. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi öyledir:

“Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz”

B. Yargı Kararları

12. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı öyledir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı in çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı in çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

13. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen hüküm do rultusunda davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve sonuçta usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Ta kın ÇEL K'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Damı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

15. Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı ve yaralanmalı trafik kazası nedeniyle olu an zararların davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmı tır.

16 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, *12.paragrafta* belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir.

17. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında "*Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*" denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı na dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

18. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; anlıurfa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2019 tarihli ve E.2019/463, K.2019/649 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. anlıurfa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2019 tarihli ve E.2019/463, K.2019/649 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U

LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR I OY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, i letme, trafik güvenli ini sa lama ekinde yürütülen

kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç ile letenin hukuki sorumluluğundan dolayı, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu iletilindiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karışığında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğunun kararına katılmıyorum. 07/06/2021

Üye
Ahmet ARSLAN